

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Присвячено правовому аналізу наукових концепцій і форм реалізації в державі контрольної влади. Досліджено вагомість системи публічних контрольних інституцій для забезпечення ефективності функціонування сучасної демократичної держави. Розглянуто досвід країн Європейського Союзу у сфері організації та діяльності державного контролю.

Встановлено, що невід'ємною складовою європейської держави є розгалужена система контрольних органів, ефективність діяльності яких залежить від рівня впровадження інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: державна влада, контроль, інформаційно-комунікаційні технології, удосконалення контрольної діяльності.

Постановка проблеми. Контроль є доволі широкою та об'ємною правовою категорією. Він розглядається як один зі способів забезпечення законності. Він не обмежується колом питань, пов'язаних із дотриманням обов'язкових приписів – законів та інших нормативних актів, а й перевіряє доцільність діяльності, включає в себе коригування дій. Ефективність контролю обумовлюється й станом його теорії. Становище ускладнюється тим, що в умовах європейської інтеграції теорія контролю не входить у рамки сформованих методологічних уявлень. Помилки контролю призводять до моральних і матеріальних втрат суспільства. Це безпосередньо стосується державного контролю. Наявність же концепції державного контролю допоможе вибудувати систему державного контролю з його особливостями в рамках теорії права.

Стан дослідження. Проблеми теорії державного контролю у вітчизняній юридичній науці розглядаються в контексті загальнотеоретичних підходів до реалізації поділу влади, незалежного функціонування її окремих гілок. Цим питанням присвячено праці українських учених: В. Авер'янова, Ф. Веніславського, А. Георгіци, О. Дашковської, В. Журавського, А. Зайця, О. Зайчука, М. Козюбри, А. Колодія, В. Копейчикова, О. Копиленка, Л. Кривенко, О. Лавриновича, В. Мальяренка, Є. Назаренко, Н. Нижник, Н. Оніщенко, М. Орзіха, В. Погорілка, В. Селіванова, С. Сьрьогіної, В. Скоморохи, В. Стефанюка, В. Тація, М. Тесленка, Є. Тихонової, Ю. Тодици, О. Фрицького, М. Цвіка, В. Шаповала, Ю. Шемшученка. Водночас завдання, які стоять перед державою відповідно до Угоди про асоціацію України і Європейського

Союзу, вимагають пошуку нових теоретичних аспектів ефективного державного контролю.

Метою статті є аналіз концепції розвитку державної контрольної діяльності.

Виклад основних положень. Реформування державної влади загалом та державної контрольної діяльності зокрема в Україні повинні здійснюватися за чітко визначеними орієнтирами. Концептуальна ідея розвитку мусить ґрунтуватися на системі сучасних поглядів, принципів і пріоритетів європейської державності, прогресивних досягнень розвитку науки й техніки. Концептуальна ідея розвитку має бути адекватною сучасним реаліям міжнародної та внутрішньодержавної політичної обстановки. Водночас базисом для неї повинні стати історичні традиції української державності та європейський досвід, які підтвердили свою ефективність, пройшовши випробування часом і військовою агресією проти України. На нашу думку, в основу концепції розвитку контрольної державної діяльності в Україні мали би ввійти такі положення:

- відокремлення контрольної влади;
- залучення інформаційного суспільства та впровадження інформаційних технологій у процес контрольної діяльності;
- створення офіційно визнаної моделі державної контрольної діяльності;
- прийняття спеціального законодавства;
- персоналізація контрольних інстанцій.

Контрольна державна діяльність, безумовно, залишаючись функцією управління, її стадією і формою, все ж повинна набути форм вищого порядку, наприклад, у вигляді самостійної контрольної галузі (гілки) влади.

Ідеї дроблення єдиної державної влади на самостійні галузі продовжують появлятися в науковій літературі. Здебільшого це стосується особливих і несистемних державних органів: Національного банку, прокуратури, виборчих комісій, Рахункової палати України та інших, чий правовий статус недостатньо визначений Конституцією.

В результаті складається ситуація, коли неможливість вмістити будь-які державні органи, засновані Конституцією, в рамки чинної системи поділу влади породжує бажання дослідників виокремити додаткову галузеву гілку влади (наприклад, владу засобів масової інформації тощо).

Вважаємо, виділення нових гілок державної влади мусить бути пов'язано не тільки з наявністю особливих державних органів. Ідея самостійності влади має більш глибокий характер. Дуже вдале наукове

обґрунтування ідеї виокремлення контрольної державної влади в своїх працях навів В. Копейчиков.

В. Кравчук вказує, що функціонування контрольного роду влади можна як обґрунтовано визнати, так і аргументовано заперечити. Проте неспростовним залишається той факт, що невід'ємною складовою сучасної демократичної держави є розгалужена система контрольних органів, котрі сукупно утворюють інституціоналізовану, або розосереджену, структуру влади (яка може іменуватися як контрольна, спостережна чи регулювальна влада) [1, с. 33–34].

З нашого погляду, ця ідея стає щораз актуальнішою для сучасної України. В. Кравчук на основі порівняльного правознавства вказує, що в конституціях деяких країн намітилася тенденція до подальшої диференціації гілок влади порівняно з традиційною концепцією [1, с. 32].

Державна влада – це вид складної організаційно оформленої соціальної влади, пов'язаний з управлінням великою кількістю людей з огляду на їхні найважливіші інтереси через спеціальний інститут – державу. Окремі гілки державної влади є частиною механізму державного управління.

Кожна гілка влади реалізує особливий функціональний напрям державної влади, окремо від інших гілок. Кожній гілці влади притаманні організаційні якості, якими передбачено наявність одного чи декількох функціонально об'єднаних державних органів. Гілки державної влади самостійні в межах своєї компетенції та не залежні одна від одної. Законодавча, виконавча і судова гілки влади повною мірою відповідають таким характеристикам. Контрольна ж гілка влади має особливості, які ускладнюють її виділення в самостійну гілку.

Головна відмінність – це розосередження, оскільки контрольні державні функції виконують багато державних органів, що найчастіше вже віднесені Конституцією України до будь-якої гілки.

В. Тароева у дисертаційному дослідженні «Інститути контрольної влади в сучасній Україні» доходить висновку, що контрольна влада в Україні конституційно не закріплена. Органи, котрі виконують контрольні повноваження, розосереджені в гілках. Водночас В. Тароева вказує на доцільність точнішого юридичного оформлення несистемних органів влади та обґрунтовує необхідність прийняття Закону України «Про систему контролю та контрольної влади» щодо правового оформлення і регулювання особливостей контрольної влади в Україні [2, с. 15].

З розвідки К. Осадчук випливає, що контрольна влада має форму самостійної публічної діяльності держави, але при цьому вона

не утворює самостійну гілку державної влади, інакше необхідно було би вносити зміни до Конституції України [3, с. 98].

Однаково мають рацію і прихильники виокремлення контрольної влади, і противники такого підходу.

На нашу думку, первинним є функціональний зміст, а не організаційна форма. Тому не важливо, визнаємо ми наявність контрольної гілки державної влади чи не визнаємо. Першочергове значення мають державно-правова дійсність і сучасні реалії.

Умови нинішньої України засвідчують, що державна контрольна діяльність більшості публічних органів є самостійною функцією державного управління. Таким чином, контроль отримує функціональний зміст і зовнішнє організаційне оформлення як гілка влади.

Виділення контрольної гілки влади не змінює суті концепції поділу влади, а навпаки, удосконалює її та реформує до сучасних реалій, що зумовлено ускладненням життя суспільства та відносин між державою і суспільством в умовах необхідності відстоювати незалежність держави та боротися за територіальну цілісність.

Класична теорія розподілу влади на три самостійні гілки, основоположниками якої стали Дж. Локк і П. Ф. Монтеск'є, безумовно, є фундаментальною концепцією побудови державної влади. Однак це не догма, яка не може бути вдосконалена. Адже значення цієї теорії зводиться не до визначення вичерпного переліку гілок влади. Головна її ідея в тому, що державна влада хоча є єдина, але повинна здійснюватися за різними самостійними напрямками, гілками. Ці незалежні гілки, врівноважуючи одна одну, є гарантією від свавілля. Водночас кожна гілка влади має окремі завдання публічного управління.

З появою нових управлінських завдань, таких же важливих за своєю значимістю, як правотворча діяльність, виконавчо-розпорядче керівництво та здійснення правосуддя, можуть бути виділені нові гілки влади.

Державний контроль у сучасній Україні є важливим завданням владного публічного управління й одночасно має, за визначенням В. Тароєвої, чітке організаційне оформлення, тому він може бути виокремлений у самостійну гілку державної влади.

Впровадження інформаційних технологій у розвиток суспільства призвело до появи інформаційного суспільства в процесі контрольної діяльності. З цього приводу С. Єсімов зазначає, що формування і розвиток єдиного інформаційного простору України і відповідних державних інформаційних систем повинно здійснюватися на міжгалузевому і міжрегіональному рівнях, із застосуванням комплексного, системного підходу до вирішення правових, організаційних і техніч-

них питань [4, с. 53]. Упровадження нових технологій і вдосконалення інформаційного законодавства має спиратися не тільки на потреби оптимізації внутрішньої діяльності окремо взятого органу державної влади, а й на підвищення ефективності міжвідомчої взаємодії у сфері контролю.

Визнання державної контрольної діяльності формою роботи однієї з гілок державної влади не повинно вводити в оману, що мусять бути встановлені тотальний контроль і повсякденне втручання держави в приватне життя громадян, господарську діяльність суб'єктів різних форм власності. Європейська тенденція минулих років зводиться до звуження контрольних повноважень державних суб'єктів унаслідок діяльності саморегулятивних організацій, державних корпорацій, позабюджетних державних фондів та ін.

З одного боку, такі форми діяльності зберегли можливості публічного владного спостереження, з іншого – зробили багато сфер життя більш пристосованими до саморегулювання без участі держави. Ба більше, курс на скасування надлишку контролю за заявами лідерів країни буде продовжений, про що свідчить реорганізація Державної фінансової інспекції в Державну аудиторську службу України [5]. Інструментом для такого переходу в сучасних умовах може стати освоєння практики нових інформаційно-комунікаційних технологій, під якими розуміється сукупність інформаційних процесів і методів комунікації в суспільстві, що здійснюються із застосуванням провідних засобів технічного зв'язку та створених на їхній основі інноваційних соціальних форм спілкування між владою і суспільством («Електронний уряд», соціальні медіа, Інтернет-портал «Громадська ініціатива», «Суспільне телебачення», online-конференції з очільниками держави та Кабінету Міністрів України, членами уряду тощо) [6, с. 175]. Наступним кроком мають стати нові методи контролю, без посередника між суб'єктом, який приймає контрольні рішення, і об'єктом контролю.

Контроль у технічному аспекті трактується як спостереження за відхиленнями об'єкта контролю від заданих параметрів. Інформаційне суспільство, як демонструє досвід Європейського Союзу, в такій системі спостереження стає індикатором наявних відхилень. У ЄС розроблені та діють державні інформаційні системи, які забезпечують участь громадян у розгляді громадських ініціатив, проектів нормативно-правових актів і рішень органів виконавчої влади.

В умовах інформаційної війни з північним сусідом усі інформаційні ресурси мусять бути забезпечені безпекою, як це передбачено Стратегією кібербезпеки України [7].

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій передбачає створення нової моделі державної контрольної діяльності. На наше переконання, контрольна державна діяльність в Україні має охоплювати два найважливіші напрямки її застосування – контроль і нагляд.

У межах цих напрямів контрольна діяльність існує у вигляді інституційно відокремлених організаційно-правових форм, реалізованих на центральному та місцевому рівнях державної влади.

Контроль є напрямом державної контрольної діяльності за якістю здійснення державної влади. Контроль здійснюється у вигляді організаційно-правових форм державної контрольної діяльності – це парламентський контроль, президентський контроль, внутрішній контроль органів виконавчої влади; судовий контроль, контроль уповноважених з прав людини.

Нагляд являє собою напрямом державної контрольної діяльності за функціонуванням приватних суб'єктів у різних сферах життя з метою забезпечення безпеки життя суспільства та господарської діяльності.

У чистому вигляді нагляд представлений однією організаційно-правовою формою – адміністративним наглядом.

Прокурорський нагляд, фінансовий контроль Рахункової палати України і Національного банку України, виборчий контроль є організаційно-правовими формами державної контрольної діяльності змішаного типу. Практично всі організаційно-правові форми контролю (за деякими винятками) можна виокремити і на рівні місцевих органів державної влади.

Водночас для реалізації нової моделі державного контролю необхідне прийняття спеціального законодавства, що встановлює обрану модель і усуває суперечності.

Основою систематизації державного контролю повинен стати закон «Про основи державної контрольної діяльності в Україні».

Статтю першу вказаного закону слід присвятити опису предмету регульованих суспільних відносин. У другій статті доцільно закріпити визначення основних термінів, зокрема, навести дефініції категорій «державна контрольна діяльність (державний контроль)», «контроль», «нагляд». Стаття третя цього закону має ідентифікувати джерела правового регулювання, що дасть змогу встановити правові основи державного контролю в Україні. Окрему статтю слід присвятити системі державної контрольної діяльності, в якій передбачити основні напрями та рівні державного контролю, поєднавши їх з організаційно-правовими формами державного контролю, такими як: парламентсь-

кий контроль, президентський контроль, судовий контроль, контроль органів виконавчої влади, контроль інституту Омбудсменів, адміністративний нагляд, прокурорський нагляд, фінансовий контроль Рахункової палати України і Національного банку України.

Проект закону «Про основи державної контрольної діяльності в Україні» доцільно у термінологічному плані узгодити з Законом України від 5 квітня 2007 року № 877-V «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Виборчий контроль доречно розподілити за відповідними напрямками. У статтях п'ятій та шостій проекту закону доцільно закріпити цілі, завдання і принципи державної контрольної діяльності, які зможуть слугувати нормативними орієнтирами ефективності такої функції державної управлінської діяльності. В окремих положеннях закону слід окреслити форми взаємодії державного і громадського контролю та порядок доступу до відкритої інформації про державну контрольну діяльність. У заключних статтях закону варто закріпити вказівку на можливість застосування заходів юридичної відповідальності за перешкоджання законній державній контрольній діяльності та порядок набуття чинності розробленого закону.

Ухвалення закону «Про основи державної контрольної діяльності в Україні» сприятиме систематизації законодавства про державну контрольну діяльність, виробленню єдиних засад її здійснення. Оскільки запропонований закон «Про основи державної контрольної діяльності в Україні» встановлює лише організаційно-правові засади державного контролю, то його прийняття й реалізація не вимагатимуть додаткових бюджетних асигнувань.

Водночас прийняття такого закону зі запропонованим підходом зумовлює потребу внесення змін до чинних нормативно-правових актів, присвячених контрольно-наглядовій діяльності, з метою уніфікації понятійного апарату відповідно до запропонованого підходу.

Однаковий нормативно встановлений підхід до системи державного контролю уможливіть усунення термінологічних суперечностей у використанні понять «контроль» і «нагляд» у нормативно-правових актах. Закони та підзаконні акти, що регламентують застосування контрольних заходів, спрямованих на забезпечення якості державного управління, оперуватимуть поняттям «контроль». У всіх актах, що приймаються з метою забезпечення законності та безпеки господарської діяльності громадян, організацій та інших приватних суб'єктів, слід використовувати категорію «нагляд».

Іншими словами, регулювання відносин, що виникають між державними органами виконавчої влади та приватними суб'єктами

права під час реалізації такої організаційно-правової форми контрольної діяльності, як адміністративний нагляд, треба здійснювати нормативними актами, в яких однаково вжито тільки «нагляд».

Своєю чергою, законодавство про адміністративний нагляд необхідно кодифікувати в один нормативний акт Кодекс про адміністративний нагляд. Прикладом може слугувати Кодекс цивільного захисту (Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI). Такий закон повинен об'єднати насамперед процесуальні норми. Зараз законодавство про нагляд має переважно саме процесуальний характер.

Систематизація наглядового провадження дасть змогу уніфікувати правове регулювання в цій сфері. Однак це не виключає наявності сфер із особливим регулюванням відповідного нагляду.

Діяльність органів прокуратури України іменується наглядовою в силу змішаного характеру її контрольної діяльності, покликаної забезпечувати одночасно якість державного управління та законність господарської діяльності приватних суб'єктів. Окрім того, це відповідає історичним традиціям європейської прокуратури. Розширення контрольних правовідносин і методів їхнього правового регулювання в сукупності з розвинутою системою законодавства, можливо, дозволить говорити про виокремлення галузі контрольного права.

Такі думки з'являються нині в наукових колах. Скажімо, В. Ліпкан на основі наукового аналізу доходить висновку, що контрольне право вже зараз є окремою «підгалуззю» публічного (державного) права, виділення якої в самостійну галузь дасть змогу сконцентрувати окрему увагу на ефективності державної контрольної діяльності [8, с. 8–9].

Водночас вважаємо, що говорити сьогодні про необхідність виокремлення контрольної галузі права передчасно.

Реалізація контрольної функції держави неможлива без персоналізації контрольних інстанцій шляхом введення особливих повноважень вищих посадових осіб (інспекторів) у системі наглядової діяльності. Ідеї уніфікації державної контрольної діяльності в рамках єдиного контрольно-наглядового органу звучать у науковій сфері вже давно. С. Кохан у своїй розвідці «Концепція контролю: науковий ракурс» наголошує, що ефективна реалізація контрольних і наглядових функцій державної влади можлива і без існування однієї організації, яка брала би на себе всі контрольні функції стосовно державних і громадських органів [9]. Аналогічної позиції дотримується М. Ковалів [10, с. 43].

Проведене Н. Никитченко порівняльно-правознавче дослідження дозволяє говорити про ефективність монополізації державного

контролю у всеосяжній державній структурі, яка би визначала єдині методичні основи владної контрольної діяльності [11, с. 21].

Прикладом можуть слугувати Верховні контрольні управління або палати в Польщі, Словенії, Чехії, деяких країнах Латинської Америки та ін. На нашу гадку, у сучасних державно-правових реаліях така ідея звучить реалістично і може сприяти створенню ефективної системи державного контролю.

Думається, персоналізація контролю в Україні може і повинна бути реалізована так само. Стрижневу роль у цьому напрямку мусить виконати інститут Президента України як глави держави та її лідера. Одночасно повинна вдосконалюватися система стримувань і противаг та принцип невтручання в діяльність інших державних органів, що продемонструвала свою ефективність у країнах Європейського Союзу, які звільнилися від російського імперського політичного впливу.

Президентський контроль повинен мати стратегічний характер, що визначає сфери застосування «основних зусиль» з урахуванням міжнародної і внутрішньої політичної обстановки в країні. Це відповідає юридичній концепції, закладеній у багатотисячній традиції державності й соборності України.

Персоналізація державної контрольної діяльності має здійснюватися в умовах розвитку інформаційного суспільства та інформаційних технологій, які сукупно дають змогу більш мобільно передавати до кінцевих персоніфікованих контрольних інстанцій інформацію про випадки порушення режиму законності й оперативного на них реагувати.

Основні її ідеї можуть бути втілені в «Концепції вдосконалення державної контрольної діяльності в Україні», яку доцільно затвердити, наприклад, постановою Кабінету Міністрів України як програмний документ на найближчі роки.

Висновки. Удосконалення державного контролю є одним із завдань, які стоять перед державою у контексті інтеграції України в Європейський Союз. Концепція вдосконалення державної контрольної діяльності в Україні передбачає централізацію всіх зусиль у єдиній структурі, яка водночас не повинна створювати ієрархію і механізми підпорядкованості в системі державного контролю. Забезпечити чесність, законність і обґрунтованість заходів державного контролю може тільки відкритість їхнього проведення. Використання інформаційно-комунікаційних технологій більшою мірою гарантує забезпечення гласності державного контролю. Досвід Європейського Союзу із застосування інформаційно-комунікаційних технологій з метою підвищення відкритості та доступності органів влади засвідчує, що приклади успішного використання інформаційних систем у сфері державного

контролю є. Ці приклади обумовлюють необхідність створення у сфері державного контролю єдиної інформаційної системи, в якій буде зібрано інформацію про контроль.

1. Кравчук В. М. Характеристика концептуальних підходів щодо сутності контрольної влади / В. М. Кравчук // Наук. вісник Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право». – 2015. – Вип. 30. – Т. 1. – С. 33–34.

2. Тароєва В. В. Інститути контрольної влади в сучасній Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / В. В. Тароєва. – Одеса, 2010. – 21 с.

3. Осадчук К. О. Державна влада та її поділ: до перспектив виділення нетипових гілок влади / К. О. Осадчук // Наук. вісник Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право». – 2014. – Вип. 29. – Т. 1. – С. 96–100.

4. Єсімов С. С. Формування єдиного інформаційного простору в діяльності державних органів України / С. С. Єсімов // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»: юридичні науки: зб. наук. праць. – 2015. – № 813. – С. 48–53.

5. Про утворення Державної аудиторської служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 р. № 868 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/868-2015-%D0%BF>

6. Єсімов С. С. Правове регулювання застосування інформаційних технологій для формування довіри до органів державної влади / С. С. Єсімов // Наук. вісник ЛьвДУВС. Серія юридична. – 2015. – № 1. – С. 173–184.

7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року «Про Стратегію кібербезпеки України»: Указ Президента України від 15.03.2016 р. № 96/2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/96/2016>

8. Ліпкан В. А. Контрольне право як атрибутивний елемент української системи права / В. А. Ліпкан // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 8. – С. 7–10.

9. Кохан С. О. Концепція контролю: науковий ракурс / С. О. Кохан [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.academy.gov.ua/ej/ej7/doc_pdf/kohan.pdf

10. Ковалів М. В. Основи управління в органах внутрішніх справ України: навч.-практ. посібник / М. В. Ковалів. – Львів: ЛьвДУВС, 2010. – 340 с.

11. Никитченко Н. В. Державний контроль як складова забезпечення господарського правопорядку: проблеми теорії і практики / Н. В. Никитченко. – Ірпінь: Нац. ун-т ДПС України, 2014. – 342 с.

Ярема О. Г. Концепция развития государственной контрольной деятельности

Посвящается правовому анализу научных концепций и форм реализации в государстве контрольной власти. Исследуется значимость системы публичных контрольных институтов для обеспечения эффективности функ-

ционирования современного демократического государства. Рассматривается опыт стран Европейского Союза в сфере организации и деятельности государственного контроля. Установлено, что неотъемлемой составляющей европейского государства является разветвленная система контрольных органов, эффективность деятельности которых зависит от уровня внедрения информационно-коммуникационных технологий.

Ключевые слова: государственная власть, контроль, информационно-коммуникационные технологии, совершенствование контрольной деятельности.

Yarema O. G. The concept of the development of state control activity

This article deals with the legal analysis of the scientific concepts and forms of realization of the state control authority. The validity of the system of public control institutions to ensure the effective functioning of a modern democratic state is investigated. The experience of the European Union in the organization and activity of the state control is considered. The extensive system of control bodies (the effectiveness of their activity depends on the implementation level of information and communication technologies) is an integral part of the European state.

Control is a quite broad and voluminous legal category. It is considered as one way of ensuring the rule of law. It is not be limited to issues related to compliance with mandatory regulations – the laws and regulations, but it also checks the feasibility of the activity, includes adjusting actions. The efficiency of control in substantial degree is determined by the state of its theory. The situation is complicated by the fact that in terms of European integration the theory of control does not enter the existing methodological concepts. Control errors cause moral and material losses of the society. This directly relates to the state control. The presence of the concept of state control will help to build a system of the state control with its features within the theory of law.

Improving the state control is one of the tasks facing the state in the context of the Association of Ukraine into the European Union. The concept of improving the state control activity in Ukraine provides for the centralization of all efforts in a single structure, which in this case should not create a hierarchy and accountability mechanisms in public control. The publicity of the state control can ensure fairness, legality and validity of measures of the state control. Information and communication technologies increasingly allows for transparency of the state control.

The experience of the European Union concerning the use of information and communication technologies to improve the openness and accessibility of government shows that there are examples of successful use of information systems in the state control. These examples provide for the necessity of the establishment of the unified information system of the state control, which will collect the control information.

Key words: state power, control, information and communication technologies, improvement of control activity.

Стаття надійшла 2 березня 2017 р.